

OPINTO-OPAS 2011-12

SISÄLTÖ

1. YLEISTÄ	3
1.1. Hyvä opiskelija	3
1.2. Yleistä Keminmaan lukiosta	3
2. LUKIO-OPINNOT	4
2.1. Millainen on luokaton lukio?	4
2.2. Mitä tarkoittaa kurssi - pakollinen, syventävä ja soveltava	4
2.3. Yhdistelmäopintojen suorittaminen	5
2.4. Keminmaan lukiossa tarjottavat oppiaineet, kurssivalikoima ja oppiaineiden lyhenteet	6
2.5. Mikä on jakso, kurssitarjotin ja palkki?	7
2.6. Miten teet lukujärjestyksen kurssivalintojesi pohjalta?	7
2.7. Milloin hajautat opinnot neljälle vuodelle?	8
2.8. Mikä on koeviikko?	8
2.9. Mitä on ryhmänohjaus?	8
3. KURSSIN ARVIOINTI JA SUORITTAMINEN	9
3.1. Kurssin arviointi	9
3.2. Sinulla on oikeus tietää arviointiperusteet	9
3.3. Numero tai suoritusmerkintä?	9
3.4. Päätötodistuksen arvosana?	9
3.5. Etenemiseste, kurssien uusiminen ja tukiopetus	10
3.6. Muualla suoritettujen opintojen hyväksyminen	11
3.7. Kurssin suorittaminen itsenäisesti	11
3.8. Arvioinnin uusiminen ja oikaisu	11
4. POISSAOLOT JA RANGAISTUKSET	11
5. YLIOPPILASTUTKINTO JA SEN SUUNNITTELU	12
6. HYVÄ TIETÄÄ LUKIOSTA	14
6.1. Koulumatkat	14
6.2. Muut kustannukset	15
6.3. Terveystieteiden huolto	15
6.4. Opintotuki	15
6.5. Oppilaskunta	15
6.6. Tutortoiminta	15
6.7. Kenen puoleen käännyt opiskeluun liittyvissä asioissa?	16
YHTEYSTIEDOT	16
Reaaliaineiden kurssien suoritusjärjestys	17
Kielten kurssien suoritusjärjestys	18
Matematiikan kurssien suoritusjärjestys	19

1. YLEISTÄ

1.1. HYVÄ OPISKELIJA

Tervetuloa Keminmaan lukioon!

Yleissivistävänä kouluna lukio tarjoaa sinulle erinomaisen mahdollisuuden laajentaa ja syventää peruskoulussa hankkimiasi tietoja ja taitoja. Ne ovat tarpeellisia oman henkisen kasvun, jatko-opintojen ja myöhemmin työuran kannalta. Opinnot kestävät keskimäärin kolme vuotta ja päättyvät ylioppilastutkintoon. Laaja valinnaisuus ja opetusjärjestelmän joustavuus antavat mahdollisuuden myös yksilöllisiin ratkaisuihin omien tarpeittesi mukaisesti.

Lukiokoulutuksen yhtenä tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi sekä yhteiskunnan jäseniksi. Koulukasvatus nojaa arvoperustaan, jonka oivaltaminen ja sisäistäminen ovat tärkeää oman elämän, yhteiskunnan ja koko tulevaisuuden kannalta.

Koulun koko henkilökunta on aina käytettävissäsi. Käänny rohkeasti heidän puoleensa kaikissa opiskeluun liittyvissä kysymyksissä. Kädessäsi oleva opas on tärkein tietolähde opiskelusi suunnitteluun ja koulun käytäntöihin. Perehdy siihen tarkoin.

Menestystä tuleville opinnoillesi!

- *Rehtori* -

1.2. YLEISTÄ KEMINMAAN LUKIOSTA

Keminmaan lukio on perustettu vuonna 1975. Opiskelijoita on vuosittain noin 200 ja ylläpitäjänä on Keminmaan kunta.

Keminmaan lukion tehtävä on antaa opiskelijalle laaja-alainen yleissivistys ja monipuoliset mahdollisuudet saavuttaa jatko-opintokelpoisuus.

Lukiossamme pyritään luomaan virikkeinen oppimisympäristö, jossa oppilaita ohjataan aktiiviseen tiedonhankintaan, informaation käsittelyyn ja tiedon soveltamiseen sekä kehittämään jatko-opinnoissa ja myöhemmässä elämässä tarvittavia taitoja.

Keminmaan lukiossa omaksutun oppimiskäsityksen mukaan opiskelija saavuttaa tavoitteensa oman aktiivisen työnsä tuloksena samalla ottaen huomioon henkisen ja fyysisen jaksamisen periaatteet.

Tavoitteenamme on, että Keminmaan lukion oppilas

- on itsetunnoltaan terve ja kunnioittaa elämää ja toisia ihmisiä
- on itsenäinen ja empaattinen sekä vastuuntuntoinen ja yhteistyökykyinen
- arvostaa omaa kulttuuritaustaansa, suomalaisuutta ja keminmaalaisuutta
- saavat valmiudet selviytyä vieraisissa kulttuureissa ja hyväksyy erilaisuuden myös omassa ympäristössään
- seuraa aktiivisesti ajankohtaisia asioita ja yhteiskunnallista

- päätöksentekoa sekä Suomessa että kansainvälisesti
- pystyy arvioimaan eri lähteistä saatavan informaation luotettavuutta
- osaa soveltaa omaksumaansa tietoa innovatiivisesti
- ottaa ratkaisuisaan huomioon luonnon ja muun ympäristön asettamat rajoitukset eikä tietoisesti toiminnallaan vaaranna tulevien sukupolvien elinmahdollisuuksia.

Lukio-opetuksen arvoperusta rakentuu suomalaiseen sivistyshistoriaan, joka on osa pohjoismaista ja eurooppalaista kulttuuriperintöä. Tätä perintöä tulee oppia vaalimaan, arvioimaan ja uudistamaan.

2. LUKIO-OPINNOT

2.1. MILLAINEN ON LUOKATON LUKIO?

Luokattomassa lukiossa ei ole peruskoulusta tuttuja luokka-asteita. Lukion voi suorittaa 2–4 vuodessa omaan tahtiin. Eri oppiaineiden kurssien suoritusjärjestys on määritelty kurssiselostevihkosessa. Opiskelijat vaihtuvat lähes jokaisella kurssilla. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, ettei ole montakaan kurssia, joissa olisi täysin samat opiskelijat. On myös paljon kursseja, joita voi suorittaa ajallisesti muista kursseista riippumatta.

Opiskelu: Peruskouluun verrattuna lukio-opiskelu vaatii enemmän oma-aloitteisuutta. Olet itse vastuussa opinnoistasi ja niiden etenemisestä. Mitä enemmän teet työtä opintojesi hyväksi, sitä enemmän saat siitä hyötyä. Koulu pyrkii kaikin tavoin tukemaan opiskeluasi.

2.2. MITÄ TARKOITTAÄ KURSSI, PAKOLLINEN, SYVENTÄVÄ JA SOVELTAVA?

Lukion elokuun 2005 jälkeen aloittaneet noudattavat uutta opetussuunnitelmaa, joka **poikkeaa** aikaisemmasta muutamissa kohdin sekä **sisällön** että **tuntimäärien** osalta.

Lukio-opinnot jakaantuvat kursseihin, joissa on 38 oppituntia. Jokainen opiskelija valitsee opinto-ohjelmaansa yhteensä vähintään 75 kurssia. Kurssit ovat:

Pakollisia (kaikille yhteisiä)

- jokaisen on suoritettava 47–51 pakollista kurssia (riippuu matematiikan oppimäärästä, pitkä vai lyhyt)

Valtakunnallisia syventäviä

- jokaisen on suoritettava vähintään 10 kurssia
- vapaaehtoisesti valittavia

Koulukohtaisia syventäviä ja soveltavia

- koulukohtaisia
- muissa oppilaitoksissa suoritettuja kursseja

Keminmaan lukion kurssitarjonnasta suoritetaan vähintään 57–61 kurssia (=pakolliset ja syventäviä vähintään 10 kurssia). Loput kurssit (eli siten, että opiskelija suorittaa yhteensä vähintään 75 kurssia) voivat olla omasta lukiosta tai sitten muista toisen asteen oppilaitoksista

edellyttäen, että ne vastaavat lukiokurssin työmäärää (ks. myös 3.6.) Muualla suoritettujen opintojen hyväksyminen).

2.3. Yhdistelmäopintojen suorittaminen

Keminmaan lukio toimii yhteistyössä alueen toisen asteen ammatillisten oppilaitosten kanssa. Niissä opiskelevat nuoret voivat halutessaan yhdistää ammatillisiin opintoihinsa lukiokursseja Keminmaan lukiosta. Käytännöksi on muodostunut, että ensimmäisenä opiskeluvuonna ammattiopinnoista ollaan lukiossa jaksoilla 2 ja 4. Toisena opiskeluvuonna lukiossa opiskellaan jaksoilla 3 ja 5. Kolmantena vuonna jaksoilla 1. ja esim. 3. Neljäs vuosi kuluu kokonaan lukiossa. Tämä saattaa vaihdella sen mukaan, millä ammattialalla opiskelee. Kannattaa aina keskustella etukäteen ammatillisen puolen opinto-ohjaajan ja ammattiopettajan kanssa.

Lukiossa suoritettavien pakollisten kurssien määrä riippuu kirjoitettavista aineista, mutta asettunee välille 35 - 45. Mukaan tulee laskea suoritettavaksi syventäviä kursseja 2-3 niissä aineissa, joiden yo-kirjoituksiin aikoo osallistua (ks luku 5 Yo-tutkinto). Ylioppilastutkinnossa edellytettävät aineet ovat, kaikille pakollinen äidinkieli 8 kurssia (6 pakollista ja 2 syventävää), ruotsin kieli 7 kurssia (5+2), englanti A-taso 8 kurssia (6+2) ja lyhyt matematiikka 8 kurssia (6+2). Mikäli kirjoitettaviin aineisiin ei sisälly esimerkiksi lyhyttä matematiikkaa, on sitä kuitenkin suoritettava vähintään 3 ov. Samoin on meneteltävä, jos jättää kirjoittamatta ruotsin kielen. Lukiossa ruotsia on suoritettava tällöin vähintään 1 ov. ja tilalle on otettava jokin reaaliaine. Ammatillisen koulutuksen yleisaineet tulevat suoritetuksi lukiossa seuraavasti vähintään: TE 1ov., FY 1 ov., KE 1 ov., KU/MU 1 ov. ja LI 1 ov.

Yhdistelmäopinnoista muodostuu kaksoistutkinto, kun suorittaa ammatitutkinnon ja yo-tutkinnon. Jos näiden lisäksi haluaa suorittaa lukion koko oppimäärän, vähintään 75 kurssia, kyseessä on jo kolmoistutkinto. Tässä tapauksessa voidaan lukea hyväksi 14–18 soveltavaa kurssia ammatillisista opinnoista.

Esimerkki lukio-opintojen jakaantumisesta neljälle vuodelle. Periaatteena on, että lukiojaksolla opiskellaan 6-7 kurssia. Valinnat riippuvat tietysti tarjolla olevista kursseista.

	LUKIO 1 (1. VUOSI 2.J.)	LUKIO 2 (1. VUOSI 4.J.)	LUKIO 3 (2. VUOSI 4.J.)	LUKIO 4 (2. VUOSI 5.J.)
1.	ÄI1	ÄI2	ÄI3	ÄI4
2.	ENA1	ENA2	ENA3	ENA4
3.	RUB1	RUB2	RUB3	RUB4
4.	MAB1	MAB2	MAB5	MAB3
5.	KU/MU1	KE1	LI1	TE1
6.	FY1	YH1	VAPAASTI VALITTAVA	VAPAASTI VALITTAVA
7.	VAPAASTI VALITTAVA	VAPAASTI VALITTAVA	VAPAASTI VALITTAVA	VAPAASTI VALITTAVA
	LUKIO 5 (3. VUOSI 1.J.)	LUKIO 6 (3. VUOSI 3.J.)	LUKIO 7 (4. VUOSI)	LUKIO 8 (4. VUOSI)
1.	ÄI5	ÄI6	ÄI9	ÄI8
2.	ENA5	ENA6	ENA7/ENA8	RUB7
3.	RUB5	MAB6	MAB7	ENA7/ENA8
4.	MAB4	RUB6	MAB8/MAB9	MAB8/MAB9
5.	VAPAASTI VALITTAVA/ÄI9	VAPAASTI VALITTAVA/RUB7	VAPAASTI VALITTAVA	VAPAASTI VALITTAVA
6.	VAPAASTI VALITTAVA	VAPAASTI VALITTAVA	VAPAASTI VALITTAVA	VAPAASTI VALITTAVA
7.	VAPAASTI VALITTAVA	VAPAASTI VALITTAVA	VAPAASTI VALITTAVA	VAPAASTI VALITTAVA

2.4. KEMINMAAN LUKIOSSA TARJOTTAVAT OPPIAINEET, KURSSIVALIKOIMA

(1.8.2005 lähtien)		kurssien määrä		
lyhenne	oppiaine	pakolliset	valtakunn. syventävät	koulukohtaiset syv./soveltavat
ÄI	äidinkieli ja kirjallisuus	6	3	3
ENA	englanti	6	2	5
RUB	ruotsi	5	3	3
SAB2	saksa (pk:ssa alkanut)		10	
SAB3	saksa (lukiossa alkava)		12	
RAB2	ranska (pk:ssa alkanut)		9	
RAB3	ranska (lukiossa alkava)		11	
VEB3	venäjä (lukiossa alkava)		10	
IAB3	italia		4	
MAA	pitkä matematiikka	10	3	4
MAB	lyhyt matematiikka	6	2	1
BI	biologia	2	3	3
GE	maantiede	2	2	1
FY	fysiikka	1	7	3
KE	kemia	1	4	2
UE/ ET	uskonto/elämäkatsomustieto	3	2	1
FI	filosofia	1	3	
PS	psykologia	1	4	
HI	historia	4	2	1
YH	yhteiskuntaoppi	2	2	1
MU	musiikki*	1-2	3	
KU	kuvataide*	1-2	3	3
LI	liikunta	2	3	2
TE	terveystieto	1	2	
OP	opinto-ohjaus	1	1	1

*musiikista tai kuvataiteesta on kaksi kurssia pakollista, kolme yhteensä
Koulukohtaiset soveltavat

IT	ilmaisutaito			2
ATK	tietotekniikka			5
SC	science-kurssi			1
TK	tutkimuskurssi			1
TÄ	tähtitiede			1

Pakolliset kurssit	47–51	
Syventävät kurssit vähintään	10	
Soveltavat kurssit		
Yhteensä kurseja vähintään	75	säädettyä maksimia ei ole

2.5. MIKÄ ON JAKSO, KURSSITARJOTIN JA PALKKI?

Yksi lukuvuosi on jaettu *viiteen* eri jaksoon. Yksi jakso kestää keskimäärin 38 työpäivää. Jos aiot suorittaa lukion minimioppimäärän (75 kurssia) kolmessa vuodessa, on hyvä valita keskimäärin 6 *kurssia* jokaista jaksoa kohti. Joitakin kursseja voit tenttiä myös itsenäisesti sopimalla asiasta kirjallisesti asianomaisen opettajan kanssa (ks. 3.7. Kurssin itsenäinen suoritus).

Esimerkkinä lukion suorittamiseen kuluva aika ja valittavien kurssien minimimäärä/vuosi:

	1. vuosi	2. vuosi	3. vuosi	4. vuosi	kurssim.
2 v.	45	30			75
2,5 v.	40	35			75
3 v.	30	30	15		75
3,5 v.	28	28	19		75
4 v.	20	20	20	15	75

Kurssitarjotin on koulukohtainen taulukko, josta näkyy, mitä eri oppiaineiden kursseja milläkin jaksolla eri opiskeluvuosina on tarjolla. Joillakin kursseilla on tarkka suoritusjärjestys, joka on määritelty tarkemmin kurssiselostusvihkosesta.

Kurssitarjotin koostuu *palkeista*, joita on jaksossa *seitsemän*. Kurssitarjottimessa samassa palkissa olevat kurssit on merkitty vaakasuorille riveille. Samassa palkissa olevien kurssien oppitunnit pidetään yhtä aikaa, joten sinulla voi olla palkkia kohden vain yksi kurssi.

2.6. MITEN TEET LUKUJÄRJESTYKSEN KURSSIVALINTOJESI POHJALTA?

Olet valinnut lukion kurssit yhdeksännen luokan keväällä. Saat syksyllä alustavan lukusuunnitelman, joka perustuu kurssivalintoihisi. Suunnitelmaan on merkitty valmiiksi ne kurssit, jotka suoritat ensimmäisenä lukuvuonna. Sinä teet valmiin lukusuunnitelman pohjalta oman lukujärjestyksesi koko vuodeksi. Ryhmänohjaaja ja tutorit ovat apuna lukujärjestyksesi tekemisessä, mutta sen laatiminen on viime kädessä kuitenkin sinun omalla vastuullasi.

Jos haluat muutoksia valintoihisi, voit tarkentaa opinto-ohjelmaa lukio-opiskelun aikana opinto-ohjaajan, aineenopettajan tai rehtorin luvalla.

Tarkista lukujärjestyksestäsi:

1. onko kursseja riittävästi
2. onko päällekkäisyyksiä (= kaksi ainetta samassa palkissa), tentitkö jommankumman aineen
3. poista päällekkäisyydet mahdollisuuksien mukaan
4. voiko tasata kurssimäärää eri jaksoissa
5. onko kielissä liian pitkiä taukoja
6. ovatko kurssit järkevässä järjestyksessä
7. voiko suorittaa samassa jaksossa useampia saman aineen kursseja

Mitään muutoksia et saa tehdä omin päin: siirtyminen ryhmästä toiseen, lisätä tai jättää pois kursseja, itsenäisestä suorituksesta päättäminen, koulusta eroaminen tai koulun vaihtaminen.

Huom! Ryhmästä toiseen siirtymisestä on aina neuvoteltava opinto-ohjaajan kanssa.

Joitakin kursseja tarjotaan joka toinen vuosi. Saat syksyllä vuorovuosin tarjottavista kursseista erillisen monisteen, jossa on myös muuta ajankohtaista informaatiota. Joitakin kursseja voi olla hajautettuna kahdelle eri jaksolle ja ne voivat olla rinnakkain toisen aineen kanssa. Hajautetut ja rinnakkaiset kurssit näkyvät lukujärjestyksestä.

2.7. MILLOIN HAJAUTAT OPINNOT NELJÄLLE VUODELLE?

Jos valitset paljon yli 91 kurssia, tai jos sinulla on harrastus, joka vie paljon aikaa tai jos sinulla on vaikeuksia edetä opinnoissa, sinun pitää kääntyä opinto-ohjaajan puoleen ja tehdä hänen kanssaan 4-vuotissuunnitelma. Sinulle räätälöidään yksilöllinen opintosuunnitelma, jonka rehtori hyväksyy ja johon huoltajasi antaa kirjallisen suostumuksensa.

2.8. MIKÄ ON KOEVIIKKO?

Koeviikko tarkoittaa kurssien päättökokeiden keskittämistä. Jokainen jakso päättyy koeviikkoon (= 7 työpäivää), jonka aikana järjestetään jakson kurssien loppukokeet. Keminmaan lukion lukuvuosi on jaettu viiteen eri jaksoon, jolloin myös koeviikkoja on viisi.

Kurssista pidetään yleensä vain loppukoe. Koeviikolla on oma lukujärjestyksensä, jonka saat syksyllä koulun alkaessa.

2.9. MITÄ ON RYHMÄNOHJAUS?

Ryhmänohjaus kuuluu jokaisen lukiolaisen opinto-ohjelmaan ja on osa pakollista oppilaanohjauskurssia. Opiskelijat on jaettu ohjausryhmiin, jolla jokaisella on oma ryhmänohjaajansa. Koska luokattomassa lukiossa opetusryhmät vaihtuvat kaiken aikaa, on tärkeää, että kuulut yhteen ja samaan ohjausryhmään koko lukioajan.

Ryhmänohjaaja on sinun lähin neuvojasi ja valvojasi. Hän perehdyttää sinut lukion tapoihin, neuvoo opinto-ohjelman ja lukujärjestyksen laatimisessa, seuraa kurssivalintojesi toteutumista, koulumenestystäsi, poissaolojasi ja pitää yhteyttä kotiisi.

Ohjausryhmät kokoontuvat viikoittain ryhmänohjaajansa johdolla ryhmänohjaustuokioihin, joissa tiedotetaan ajankohtaisista asioista sekä opetukseen ja opinto-ohjaukseen liittyvistä seikoista. Läsnaolosi ryhmänohjaustuokioissa on välttämätöntä asioiden joustavan hoitamisen kannalta.

Ryhmänohjaustuokio on keskiviikkoisin, jolloin aamupäivän tuntien aikataulu on muista päivistä poikkeava:

Päivittäiset työajat		Keskiviikkoisin (aamupäivän tunnit muuttuvat)	
1.–2. oppitunnit	8.00 – 9.30	1.–2. oppitunnit	8.00 – 9.30
3. oppitunti	9.50–10.35	3. oppitunti	9.50–10.35
		opo/ryhmänohjaus	11.00–11.20
4. oppitunti	11.15–12.00	4. oppitunti	11.20–12.05
5. oppitunti	12.15–13.00	5. oppitunti	12.15–13.00
6. oppitunti	13.15–14.00	6. oppitunti	13.15–14.00
7. oppitunti	14.15–15.00	7. oppitunti	14.15–15.00

3. KURSSIN ARVIOINTI JA SUORITTAMINEN

3.1. KURSSIN ARVIOINTI

Arviointi antaa sinulle tietoja opintojesi edistymisestä ja oppimistuloksistasi. Arviointiisi vaikuttavat mahdolliset kirjalliset kokeet, tuntiaktiivisuutesi ja tekemäsi työt. Poissaolot voivat aiheuttaa sen, ettei kurssia arvostella ollenkaan, vaan se pitää käydä uudelleen.

Saat arvosanan jokaisesta kurssista sen päätyttyä. Kurssi päättyy kurssia seuraavana uusintapäivänä, jolloin opettaja viimeistään arvioi kurssin. Siihen mennessä on suoritettava lisätehtävät ja muut puuttuvat tehtävät.

Saat jokaisen jakson päätyttyä jaksotodistuksen, joka kertoo sinulle ja huoltajallesi opintojesi edistymisestä.

3.2. ARVIOINTIPERUSTEET

Sinulla on oikeus saada tietoa kurssien arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta. Opettaja kertoo yleensä jokaisen kurssin alussa kurssin arviointiperusteet. Opettaja kertoo sinulle kurssin arviointiin liittyvät perusteet aina erikseen, jos suoritat kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti.

3.3. NUMERO TAI SUORITUSMERKINTÄ?

Pääsääntönä *numeroarvioinnille* on, että pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin. Numeroarvostelussa asteikko on 4–10:een: arvosana 10 erinomaiset tiedot ja taidot, 9 kiitettävät, 8 hyvät, 7 tyydyttävät, 6 kohtalaiset, ja 5 välttävät. Hylätty suoritus on arvosanana 4.

Koulukohtaisten syventävien sekä soveltavien kurssien arviointitapoja voivat olla opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarviointi, suoritusmerkintä (S = suoritettu), hylätty (H = hylätty) tai sanallinen arviointi. Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullinen arviointikeskustelussa annettu palaute voivat myös täydentää ja täsmentää numeroarvosanaa. Kesken olevan kurssisuorituksen merkintätavasta päätetään opetussuunnitelmassa.

3.4. PÄÄTTÖTODISTUKSEN ARVOSANA?

Päätötodistuksen saamisen edellytys

Olet suorittanut lukion oppimäärän, kun sinulla on hyväksytysti suoritettuna valitsemiesi eri oppiaineiden oppimäärät ja yhteensä vähintään 75 kurssia. Lukiokurssien kokonaismäärässä ovat mukana kaikki suoritettut kurssit. Arvioituja kursseja ei voi jälkikäteen poistaa.

Päätötodistuksen lopullinen arvosana

Päätötodistukseesi tulevien eri oppiaineiden arvosanat määräytyvät pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien perusteella. Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit voivat korottaa lopullista arvosanaasi, mutta eivät alentaa.

2/3-sääntö

Päätötodistuksen saaminen edellyttää, että olet suorittanut jokaisen valitsemasi oppiaineen pakollisista ja valtakunnallisista syventävistä kursseista vähintään 2/3 hyväksytysti. Kun opiskeltuja pakollisia ja valtakunnallisia syventäviä kursseja on 1-2 kurssia, hylättyjä kurssi-arvosanoja ei saa olla yhtään (0), 3-5 kurssia hylättyjä 1 kurssi, 6-8 kurssia hylättyjä 2 kurssia, 9 kurssia tai enemmän hylättyjä voi olla 3 kurssia.

Päättöarvosanan korotus

Sinulla on mahdollisuus erillisessä suullisessa tai kirjallisessa kuulustelussa korottaa jonkin oppiaineen kokonaisarvosanaa.

Koulunsa päättävälle abiturienteille tehdään helmikuussa alustava päättöarviointi, jonka jälkeen eri oppiaineiden kokonaisarvosanoja ei voi parantaa yksittäisten kurssien arvosanoja korottamalla.

3.5. ETENEMISESTE, KURSSIEN UUSIMINEN JA TUKIOPETUS

Etenemiseste

Opiskelijan opintojen etenemistä seurataan. Etenemiseste oppiaineessa syntyy, jos hylättyjen kurssiarvosanojen määrä ylittää alempana mainitun hylättyjen kurssiarvosanojen enimmäismäärän. Aineen opiskelua voi jatkaa, kun jokin hylätyistä kursseista suoritetaan hyväksytysti. Muiden aineiden opiskelu voi jatkua jonkin aineen etenemisesteestä huolimatta.

Opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskeltuja pakollisia ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä valtakunnallisia syventäviä kursseja,	joista voi olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään
1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Kurssien uusiminen

Hylätty kurssi on mahdollista saada hyväksytyksi osallistumalla uusintakokeeseen. Saat uusia hylätyn kurssin yhden kerran. Kurssi pitää suorittaa uudelleen, jos et ole uusinnankaan jälkeen saanut siitä hyväksytyä arvosanaa.

Kurssin arvosanan korotus

Voit yrittää korottaa hyväksytyt kurssin arvosanaa yhden kerran osallistumalla uusintakokeeseen tai uusimalla kurssikokeen, mitä varten pyydät asianomaiselta aineen opettajalta luvan. Jos ilmoittaudut uusintakokeeseen, mutta et saavu ilman pätevää syytä paikalle, menetät korotusoikeuden. Voit yrittää korottaa kurssin arvosanaa myös käymällä kurssin kokonaan uudelleen.

Kurssin keskeytys

Voit keskeyttää kurssin suorittamisen viimeistään kurssikokeessa.

Uusintakoe

Uusintakokeita järjestetään viisi kertaa lukuvuoden aikana. Saat tietää uusintakuulustelujen ajankohdat lukuvuoden alussa. Kurssien uusintakokeet ovat pääsääntöisesti kahden tai kolmen viikon kuluessa kurssin päättymisestä yleisenä uusintakuulustelupäivänä. Uusintakuulusteluun ilmoittautuminen on sitova. Ilmoittaudut siihen kirjallisesti viimeistään uusintakoetta edeltävän viikon keskiviikkona. Uusintakokeesta poissaolosta on annettava luotettava selvitys.

Tukiopetus

Sinulla on mahdollisuus saada myös tukiopetusta, jos opiskeluissasi tulee ongelmia. Saadaksesi tukiopetusta on asiasta sovittava erikseen kurssin opettajan kanssa.

3.6. MUUALLA SUORITETTUIEN OPINTOJEN HYVÄKSYMINEN

Sinulla on mahdollisuus opiskella myös muissa oppilaitoksissa lukion aikana. Jotta nämä opinnot hyväksytään lukion kursseiksi edellytetään, että ne ovat tavoitteiltaan lukion opetussuunnitelman mukaisia. Sinun pitää keskustella asiasta rehtorin kanssa ennen opintojen aloittamista, koska hän hyväksyy muiden oppilaitosten opinnot.

3.7. KURSSIN SUORITTAMINEN ITSENÄISESTI

Voit suorittaa Keminmaan lukion opinto-ohjelmaan kuuluvia kursseja itsenäisesti osallistumatta opetukseen:

- jos kursseja on päällekkäin
- jos haluat nopeuttaa opintojasi

Itsenäisestä suorituksesta sovitaan aina erikseen ko. aineen opettajan kanssa. Opettaja laatii suoritusta varten ohjeet, tehtävät ja aikataulut, joita noudatetaan tarkoin.

Itsenäisesti suoritettavan kurssin arvioinnista on aina saatava hyväksyty arvosana.

On myös hyvä muistaa, että eri oppiaineiden kurssit ovat lukiossa varsin laajoja ja tiiviitä, joten itsenäinen suoritus ei aina ole realistisesti mahdollista ja vaatii erityisen tehokasta opiskelua. Työmäärän on vastaa noin 40 tunnin työskentelyä joten helpommalla ei pääse.

3.8. ARVIOINNIN UUSIMINEN JA OIKAISU

Sinulla on oikeus pyytää arvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa sen saatuaasi. Voit pyytää arvioinnin uusimista, jos olet mielestäsi kokenut epäoikeudenmukaisuutta päättöarvioinnissa tai opintojen etenemiseen liittyvissä päätöksissä. Uusimisesta on tehtävä kirjallinen ja perusteltu pyyntö rehtorille. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opettajat yhdessä.

Voit pyytää arviointiin oikaisua aluehallintoviranomaiselta, jos olet edelleen tyytymätön asian ratkaisuun tai uuteenkin arviointiin.

4. POISSAOLOT JA RANGAISTUKSET

Jakson aikana on osallistuttava vähintään kolmen (3) kurssin opetukseen (vrt. Kelan vaatimus aktiivisesta opiskelusta opintotuen saamiseksi). Muussa tapauksessa koulu joutuu ilmoittamaan Kelalle, ettei opiskelija opiskele aktiivisesti.

Poissaoloista on **aina annettava selvitys kirjallisesti** ao. aineen opettajalle ja ryhmänohjaajalle heti opiskelijan palattua kouluun. Ryhmänohjaaja myöntää luvan etukäteen tiedossa oleviin enintään 3 pv:n poissaoloihin. Rehtori myöntää luvan yli kolmen päivän poissaoloihin. Lupa anotaan kirjallisesti ja siinä tulee olla huoltajan allekirjoitus.

Ulkomaanmatkat koulun työaikana eivät ole hyväksyttäviä syitä, eikä niihin saa lupaa.

Jos luvattomia ja luvallisia poissaoloja on yhteensä 6 tai enemmän, se aiheuttaa kurssin keskeytymisen. Yli viikon sairauspoissaoloista on tuotava terveydenhoitajan tai lääkärin todistus. Kolme (3) myöhästymistä oppitunneilta aiheuttaa yhden tunnin poissaolomerkinnän.

Jos opiskelija on poissa kokeesta, uusintakoeilmoitukseen on liitettävä opettajalle annettava selvitys poissaolon syystä. Ilman hyväksyttävää selvitystä uusintakokeeseen ei voi osallistua. Lukion pidentämiseen yli kolmeen vuoteen ei voida antaa lupaa, jos kursseja jää suorittamatta poissaolojen vuoksi ja lukion oppimäärä vähintään 75 kurssia ei siitä syystä täyty.

Vilpin tekeminen ja siitä aiheutuvat rangaistukset

Opiskelijaa, joka rikkoo järjestystä, harjoittaa opinnoissaan vilppiä tai käyttäytyy muuten epäasiallisesti, voidaan rangaista. Rangaistuksia ovat kirjallinen varoitus ja jopa opiskelijan erottaminen oppilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi.

Luntaus:

- pistokkaissa, sanakokeissa, kurssikokeessa — tällöin koko kurssi jätetään arvostelematta ja se on käytävä uudelleen, rehtori puhuttelee opiskelijan, asia käsitellään opettajien kokouksessa ja ilmoitetaan kotiin;
- toistuvasta lunnauksesta seuraa lukiolain mukainen rangaistus,
- Internetistä kopioidun tekstin esittäminen omanaan on aina rangaistavaa ja voi johtaa siihen, että kurssi jätetään arvioimatta

5. YLIOPIILASTUTKINTO JA SEN SUUNNITTELU

Ylioppilastutkinto on yleissivistävän lukion päättökoe. Se järjestetään kahdesti vuodessa, keväisin ja syksyisin. Kokeeseen sisältyy neljä pakollista koetta, joista kaikille pakollinen on:

1. äidinkieli

muut kolme pakollista valitaan seuraavien aineiden joukosta:

2. toinen kotimainen kieli
3. vieras kieli
4. matematiikka
5. reaali (ainereaali lasketaan yhdeksi kokonaisuudeksi)

Kielissä ja matematiikassa järjestetään kahden eri vaatimustason mukaiset kokeet. Saat lukio-opinnoistasi riippumatta valita, minkä tason mukaiseen kokeeseen osallistut. Sinun on kuitenkin vähintään yhdessä pakollisessa aineessa suoritettava hyväksytysti vaativamman tason koe, ns. A-tason koe.

Voit suorittaa pakollisten kokeiden lisäksi yhden tai useamman ylimääräisen kokeen. Reaaliaineen kokeista voi olla yksi pakollinen ja muut ylimääräisiä. Lisäksi ylimääräisenä voit suorittaa matematiikan tai vieraan kielen kokeita (meidän lukiossamme opetetaan ranskaa, saksaa ja venäjää).

Ylioppilastutkinto: kokeiden kuvaukset

Äidinkielen koe on kaksiosainen. Osien nimet ovat tekstitaidon koe ja esseekoe. Kokelaan tulee osallistua samalla tutkintokerralla sekä tekstitaidon kokeeseen että esseekokeeseen. Kokelaan äidinkielen arvosana määräytyy kokeiden painotetun yhteispistemäärän perusteella.

Tekstitaidon koe ja esseekoe sijoitetaan tutkintoaikatauluun kullakin tutkintokerralla siten, että tekstitaidon koe on hyvissä ajoin ennen esseekoetta. Tekstitaidon koe järjestetään kuullun-ymmärtämiskokeita edeltävänä perjantaina. Esseekoe järjestetään kirjallisten kokeiden ensimmäisenä koepäivänä.

Toisen kotimaisen kielen kokeeseen ja vieraan kielen kokeeseen sisältyy puheen ja tekstin ymmärtämistä sekä kielen kirjallisen tuottamisen taitoa osoittavat osat (kokelas voi myös suorittaa toisen kotimaisen kielen kokeen sijasta äidinkielen kokeen tässä kielessä).

Matematiikan kokeeseen kuuluu viisitoista tehtävää, joista enintään kymmeneen vastataan. Saat käyttää apuvälineinä lautakunnan hyväksymiä laskimia ja taulukkokirjoja.

Reaaliaineissa on vain yksittäisten reaaliaineiden kokeita. Kokelas voi suorittaa vain yhden reaaliaineen kokeen tai halutessaan useampia kokeita. Kussakin seuraavista aineista järjestetään oma kokeensa: evankelis-luterilainen uskonto, ortodoksinen uskonto, elämäkatsomustieto, psykologia, filosofia, historia, yhteiskuntaoppi, fysiikka, kemia, biologia, maantiede ja terveystieto.

Yhdellä tutkintokerralla järjestetään kaksi reaaliaineiden koepäivää. Kokeiden jako näille kahdelle päivälle perustuu lautakunnan tilastoihin, joista ilmenee kokelaiden vastausten sijoittuminen eri aineisiin. Koepäivät sijoitetaan tutkintoaikatauluun siten, että niiden välillä on noin viikko.

Reaalikoeryhmät ovat psykologia, filosofia, historia, fysiikka ja biologia. Toinen ryhmä on evankelis-luterilainen - ja ortodoksinen uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede ja terveystieto. Ryhmät voivat vaihtaa keskenään järjestystä. Yhtenä päivänä voi osallistua vain yhden reaaliaineen kokeeseen. Siten yhdellä tutkintokerralla voi suorittaa enintään kaksi reaaliaineen koetta.

Tutkinnon hajauttamalla voi halutessaan osallistua usean reaaliaineen kokeeseen ja suorittaa näin enintään kuusi reaaliaineen koetta. Tehtävien määrä riippuu oppiaineen pakollisten ja valtakunnallisesti määriteltyjen syventävien kurssien määrästä, oppiaineen luonteesta ja tehtävien luonteesta. Tehtäviä ja vastauksia (tehtävien määrä/vastausten enimmäismäärä) on eri aineissa seuraavasti: uskonto 10/6, elämäkatsomustieto 10/6, psykologia 10/6, filosofia 10/6, historia 10/6, yhteiskuntaoppi 10/6, **fysiikka 13/8, kemia 12/8, biologia 12/8**, maantiede 10/6 ja terveystieto 10/6.

Ylioppilaskokeiden hajauttaminen

Voit suorittaa ylioppilastutkintoon liittyviä kokeita kolmena peräkkäisenä kirjoituskertana. Kun olet suorittanut ylioppilastutkinnon pakolliset kokeet hyväksytysti, saat ylioppilastutkintotodistuksen edellyttäen, että olet suorittanut lukion oppimäärän vaatimusten mukaisesti.

Oikeus osallistua yo-tutkinnon kokeeseen

Sinulla on osallistumisoikeus ylioppilastutkinnon kokeeseen, kun olet suorittanut ko. oppiaineen pakolliset kurssit. Voit osallistua reaalikokeeseen, kun olet suorittanut sen reaaliaineen pakolliset kurssit. Saat osallistua ylimääräisen kielen kokeeseen, kun olet suorittanut kyseisestä oppiaineesta vähintään kolme kurssia.

Tietoa annetaan

Syksyllä ja keväällä yo-tutkintoon osallistuville järjestetään erikseen tutkinnon suorittamiseen, sääntöihin ja ajankohtiin liittyvät tiedotustilaisuudet, joiden ajankohdat ilmoitetaan myöhemmin. Jos osallistut kirjoituksiin useamman kerran, ilmoittaudut joka kerta erikseen kansliaan. Ilmoittautumisesi ovat sitovia. Ilmoittautumispäivämäärät kerrotaan joka kevät ja syksy järjestettävissä tiedotustilaisuuksissa.

Sinun kannattaa miettiä hyvissä ajoin ylioppilaskirjoitusten hajauttamista. Hajauttamalla yo-kirjoituksia kevennät kirjoituksista aiheutuvia paineita. Kun mietit hajauttamista jo ensimmäisenä opiskeluvuotena, voidaan lukusuunnitelmassasi ottaa huomioon kurssien suorittamiseen liittyvät käytännön järjestelyt.

Jos aiot suorittaa lukion 3, 3½ tai 4 vuodessa, niin mieti ja tee ajoissa alustava suunnitelmasi omalle yo-kirjoitusten hajauttamiselle ja käytä hajauttamisen suunnitteluun s. 16–18 taulukkoa:

3. vuodessa opiskelevat	3½.vuodessa opiskelevat	4.vuodessa opiskelevat
2. lkv. kevät	3. lkv. syksy	3. lkv. kevät
3. lkv. syksy	3. lkv. kevät	4. lkv. syksy
3. lkv. kevät	4. lkv. syksy	4. lkv. kevät

Ylioppilaskokeiden uusiminen

Saat uusia hyväksytysti suoritettua kokeen yhden kerran. Hyväksytyt kokeet uusimisella ei ole aikarajaa. Jos olet ennen ylioppilastutkintotodistuksen antamista uusinnut jonkin kokeen, todistukseen merkitään tästä kokeesta saatu parempi arvosana.

Saat uusia hylätyn pakollisen kokeen kaksi kertaa tätä tutkintokertaa välittömästi seuraavien kolmen tutkintokerran aikana. Hylätyn pakollisen kokeen uusija voi vaihtaa tämän kokeen tasoa, kun ensin on varmistettu, että tutkintoon sisältyy yksi pitkään oppimäärään perustuva A-tason koe. Jollei tutkintoa ole suoritettu säädetyssä ajassa, on tutkinto kokonaisuudessaan uusittava.

Hylätyn ylimääräisen kokeen saa uusia kaksi kertaa ilman aikarajaa.

Tutkinnon täydentäminen

Saat ylioppilaana täydentää tutkintoasi kokeilla, joihin et ole aikaisemmin osallistunut. Voit täydentää tutkintoa myös jo suoritettua oppiaineen eritasoisella kokeella. Tutkinnon täydentäminen on mahdollista kuitenkin vasta, kun tutkinto on suoritettu.

6. HYVÄ TIETÄÄ LUKIOSTA

6.1. KOULUMATKAT

Kela maksaa lukiossa opiskelevalle koulumatkatukea päivittäisten koulumatkojen kustannuksiin. Kustannusten on oltava yli 54€ kuukaudessa ja yhdensuuntaisen koulumatkan vähintään 10 km. Koulumatkatukea on haettava erikseen joka lukuvuodeksi. Hakemuslomakkeita saa koulusta, Kelan toimistosta ja Kelan Internet-sivuilta.

6.2. MUUT KUSTANNUKSET

Lukio-opetus on maksutonta, mutta sinä hankit itse oppikirjat ja muut opiskeluvälineet. Kustannukset riippuvat kurssivalinnoista ja esimerkiksi kirjojen hankintatavasta.

6.3. TERVEYDENHUOLTO

Terveydenhoitajat: Johanna Pukema ja Ulla Kokkonen
Vastaanotto: Kouluneuvola, os. Rovaniementie 31 (alakoulun puoli), puh. 227 443
Yleinen vastaanottoaika: ma–pe klo 8–10 muuna aikana ajanvarauksella
Koululääkäri: Lauri Sipola tavattavissa kouluneuvolassa maanantaisin klo 8–10 (ajanvaraus)
Kaikilla lukion 2. luokan oppilailla on terveystarkastus, joka on samalla pojille kutsuntatarkastus.
Terveydenhoitajan kautta saat aikoja mm. lääkärille, fysioterapeutille ja psykologille.

6.4. OPINTOTUKI

Voit hakea valtion opintotukikeskukselta opintorahaa tai -lainaa. Opintorahan perusosaa ei myönnetä opiskelijalle, joka on oikeutettu lapsilisään. Opintotuki voidaan myöntää sitä seuraavan kuukauden alusta, jona hakija täyttää 17 vuotta. Hakemuslomakkeita saat koulun kansliasta.

6.5. OPPILASKUNTA

Lukiossamme on oppilaskunta, jonka jäseniä ovat kaikki koulumme oppilaat. Oppilaskunnan päätehtävänä on suunnitella ja edistää oppilaiden yhteistoimintaa ja koulutyötä. Muita osatehtäviä ovat:

- vuosikokoukset, joissa valitaan mm. oppilaskunnan hallitus ja muut toimihenkilöt
- oppilaiden edunvalvonta yhteistyössä ohjaajan, rehtorin kanssa
- yhteishengen rakentaminen mm. koulun yhteiset juhlat ja teematapahtumat, abi-päivät, vanhojen päivä, itsenäisyyspäivä ja liikuntapäivät
- yhteistyö tukioppilaiden kanssa

6.6. TUTORTOIMINTA

Sinulla on mahdollisuus osallistua myös tutortoimintaan. Sen päämääränä on tukea koulun opiskelijoita ja pitää yllä yhteishenkeä. Tutoroppilaat järjestävät koulun yhteisiä tapahtumia yhteistyössä oppilaskunnan kanssa. Tutortoiminta saa toimintaansa sisältöä myös Mannerheimin lastensuojeluliiton ajankohtaisista teemoista.

Tutoroppilaat toimivat lisäksi uusien opiskelunsa aloittavien opastajina ja neuvojina yhteistyössä ryhmänohjaajien ja opinto-ohjaajan kanssa. Tutorit saavat tehtävänsä koulutuksen.

6.7. KENEN PUOLEEN KÄÄNNYIT OPISKELUUN LIITTYVISSÄ ASIOISSA?

Opintotukihakemus	kanslia
Uusintakuulusteluun ilmoittautuminen	kanslia
Ilmoittautuminen yo-tutkintoon	kanslia
Oppilaskortit	kanslia
Opiskelutodistus	kanslia
Ainevalinnan muutokset	opinto-ohjaaja, ryhmänohjaaja
Poissaolot	opettaja, ryhmänohjaaja, rehtori
Kurssien suorittamiseen liittyvät kysymykset	opettajat

YHTEYSTIEDOT:

– postiosoite:

Koulukeskus, Rovaniementie 31

94400 Keminmaa

Kunnan websivu	www.keminmaa.fi
Lukion websivu	www.edu.keminmaa.fi/lukio/index.php
Lukion sähköposti	lukio@keminmaa.fi
rehtori Helena Niemitalo	(016) 227 700, 040-3537092
opinto-ohjaaja, apulaisrehtori	(016) 227 703, 040-3537094
kanslia	(016) 227 701, 0400-528932
opettajat	(016) 227 702, (016) 227 704
matemaatikot	(016) 227 705
englanti ja ruotsi	(016) 227 707
kuvataide	(016) 227 709

SUOSITUS REAALIaineiden KURSSIEN SUORITUSJÄRJESTYKSEKSI

YO-KIRJ.	USKONTO (6) BIOLOGIA (8)	PSYKOLOGIA (5) MAANTIEDE (2+2)	FILOSOFIA (4) TERVEYSTIETO (3)	HISTORIA (7) YO-KIRJ.	YHTEISKUNTA-OPPI (5) YO-KIRJ.	FYSIIKKA (11)	KEMIA (7)				
2. KEVÄT							2. KEVÄT				
1 vk	1 2 3	1 2 5 6		1 2	1 2	1 3	1 vk				
2 vk	4 5	3 4 7		3 4 5 7 6	3 4	2	2 vk				
3. SYKSY							3. SYKSY				
1 vk	1 2	1 2		1 2 3 11	1 2	1 2 3 6	1 2	1 3	1 vk		
2 vk	3 4 5	3 5		4 5 6 7 9	3 4 5 7 6	2 4 5 7 8	3 4	2 (3)	2 vk		
3 vk	(6)	4		1 3 5	8 10				3 vk		
3. KEVÄT							3. KEVÄT				
1 vk	1 2	1 2	1 3	1 6		1 2	1 3 6	1	1 3	1 vk	
2 vk	3 4	3 4	4	2 3 5	2 4	3 4 (6)	2 4	2 4	(3)	2 vk	
3 vk	5 (6)	5	2	4 7	1 3 5	5 (6) 7	5 7 8	3 4	2	3 vk	
4. SYKSY							4. SYKSY				
1 vk	1 2	1 2	1 3	1		1	1 6		1	1 vk	
2 vk	3	3	4	2 5 6	2 4	2 3 11	3 4	2 3 4	1 2	2 (3)	2 vk
3 vk	4/5	5	2	3 4 7	1 3 5	4 5 6 7 9	5 6 7	4 5 7 8	3 4	3 (2)	3 vk
4 vk	(6)	4				8 10				4 vk	
4. KEVÄT							4. KEVÄT				
1 vk	1 2	1 2	1						1	1 vk	
2 vk	3	3	3	1 6	2 4 5		1 2	1 3 6		2 (3)	2 vk
3 vk	4/5 (6)	4	4	2 3 5	1 3		3 4 (6)	2 4	1 2 4	3 (2)	3 vk
4 vk	4/5	5	2	4 7			5 (6) 7	5 7 8	3	(2)	4 vk
YO-KIRJ.	USKONTO (6) BIOLOGIA (8)	PSYKOLOGIA (5) MAANTIEDE (2+2)	FILOSOFIA (4) TERVEYSTIETO (3)	HISTORIA (7) YO-KIRJ.	YHTEISKUNTA-OPPI (5) YO-KIRJ.	FYSIIKKA (11)	KEMIA (7)				

Esim. 1
2
3

Pakollinen kurssi

Valtakunnallinen syventävä kurssi

Koulukohtainen syventävä kurssi tai koulukohtainen soveltava kurssi

SUOSITUS KIELTEN KURSSIEN SUORITUSJÄRJESTYKSEKSI

(8) YO-KIRJ.	ÄIDINKIELI (10) B3-RANSKA (11)	RUOTSI (7) alkaa joka toinen vuosi	ENGLANTI (8)	B2-SAKSA (8)	B3-SAKSA (11)	B2-VENÄJÄ(8)	B3-VENÄJÄ(10)	B2-RANSKA YO-KIRJ.
3. SYKSY								3. SYKSY
1 vk	1 2 3	¹¹ 1 2	¹² 1 2 3	EI SUOSITELLA	EI SUOSITELLA			1 vk
2 vk	4 5 6 7	3 4 5 6 9	4 5 6 8 13					2 vk
3 vk	8 9 10	7 8	7 9 10 11					3 vk
3. KEVÄT								3. KEVÄT
1 vk	1 2 3	¹¹ 1 2	¹² 1 2 3	1 2	1 2 3 4 5	1 2	1 2 3 4 5	1 vk
2 vk	4 5 6 7	3 4 5 6 9	4 5 6 8 13	3 4 5 6	6 7 8 9	3 4 5 6	6 7 8 9	2 vk
3 vk	8 9 10	7 8	7 9 10 11	7 8	10 11	7 8	10 11	3 vk
4. SYKSY								4. SYKSY
1 vk	1	¹¹ 1 2	¹² 1 2 3	1 2	1 2 3 4 5	1 2	1 2 3 4 5	1 vk
2 vk	2 3 7 9	3 6	4 5 6 8	3 4 5 6	6 7 8 9	3 4 5 6	6 7 8 9	2 vk
3 vk	4 5 6 7 10	4 5 9	7 11 13	7 8	10 11	7 8	10 11	3 vk
4 vk	8 9 10	7 8	9 10					4 vk
4. KEVÄT								4. KEVÄT
1 vk	1	¹¹ 1 2	¹² 1 2 3					1 vk
2 vk	2 3 7 9	3 4 6	4 5 8	1 2	1 2 3 4 5	1 2	1 2 3 4 5	2 vk
3 vk	4 5 6 7 10	5 9	6 11 13	3 4 5 6	6 7 8 9	3 4 5 6	6 7 8 9	3 vk
4 vk	8 9 10	7 8	7 9 10	7 8	10 11	7 8	10 11	4 vk
(8) YO-KIRJ.	ÄIDINKIELI (10) B3-RANSKA (11)	RUOTSI (7) alkaa joka toinen vuosi	ENGLANTI (8)	B2-SAKSA (8)	B3-SAKSA (11)	B2-VENÄJÄ(8)	B3-VENÄJÄ(10)	B2-RANSKA YO-KIRJ.
	Esim.	1	Pakollinen kurssi					
<i>kurssi</i>		2	Valtakunnallinen syventävä kurssi 3					
		3	<i>Koulukohtainen syventävä kurssi tai koulukohtainen soveltava kurssi</i>					

SUOSITUS MATEMATIIKAN KURSSIEN SUORITUSJÄRJESTYKSEKSI

YO-KIRJ. PITKÄ MATEMATIIKKA 10+3LYHYT MATEMATIIKKA 6+2

YO-KIRJ.

2. KEVÄT

1 vk

2 vk

2. KEVÄT

1 vk

2 vk

3. SYKSY

1 vk

2 vk

3 vk

1 2 3

4 5 6 7

8 9

3. SYKSY

1 vk

2 vk

3 vk

3. KEVÄT

1 vk

2 vk

3 vk

1 2 3 4 11 14

5 7 8 9 12 15 16

6 10 13 17

1 2 3

4 5 6

7 8 9

3. KEVÄT

1 vk

2 vk

3 vk

4. SYKSY

1 vk

2 vk

3 vk

4 vk

1 2 3 4 14

5 7 8 9 11 15

6 10 12 13 16 17

1 2

3 4

5 6 8

7 9

4. SYKSY

1 vk

2 vk

3 vk

4 vk

4. KEVÄT

1 vk

2 vk

3 vk

4 vk

1 2 3 4 14

5 7 8 9 11 15

6 12 16

10 13 17

1 2

3 4

5 6

7 8 9

4. KEVÄT

1 vk

2 vk

3 vk

4 vk

Esim.

1

2

3

Pakollinen kurssi

Valtakunnallinen syventävä kurssi

Koulukohtainen syventävä kurssi tai koulukohtainen soveltava kurssi